

1. mai 1977.

Statsminister Odvar Nordli, *Oslo*

Innholdet i 1. mai-dagen vil i vår tid variere fra land til land.

Arsaken er de høyst forskjellige forhold folk lever under.

Ut fra sin ide og sin tradisjon bærer dagen i seg kravet om frihet og likhet for alle mennesker.

Den retter seg mot all undertrykkelse.

Den er symbolet på alt levende og sant demokrati.

- 2 -

Den er en kampens dag for alle grupper som stiler oppover og framover.

Det er betegnende for vårt samfunn at 1. mai-dagen er alminnelig anerkjent som arbeidets frihetsdag.

Med de resultater vi har nådd i fellesskap burde dagen normalt bære et preg av fest.

Når det allikevel i dagens feiring finnes mørke trekk, har dette sammenheng med begivenheter hjemme og ute.

Det er naturlig at vi alle i vårt land i dag er opptatt av den alvorlige produksjonsulykken som har slått ned på oljefeltene våre i Nordsjøen.

Ikke bare i Norge men i internasjonal sammenheng er oljeutvinning til havs en helt ny virksomhet.

For bare ca. 10 år siden eksisterte ikke den teknologi og den kunnskap som har gjort det mulig å finne, utvinne og ilandføre olje under de krevende naturforhold vi finner i Nordsjøen. Denne virksomheten representerer frontlinjen av teknologisk innsikt og menneskelig kunnskap.

Alle som har hatt anledning til å følge utviklingen må ha vært oppmerksom på dette.

Folk som har hatt en rimelig anledning til å kalle seg eksperter på dette nye industrielle området har betegnet mulighetene for en ulykke av den type vi nå har sett som små.

Nå har altså denne ulykken likevel slått ned hos oss.

Hendelsen er alvorlig fordi den vedrører sikkerheten for hundreder på hundreder av mennesker som arbeider på olje-

feltene på engelsk og norsk side i Nordsjøen.

Vi står oveffor på engelsk og norsk side en enorm innsats av teknologi og økonomiske ressurser.

Det dreier seg om verdier som har en vesentlig betydning for et større internasjonalt samfunn.

Det har skjedd en satsing av midler som har betydelig innflytelse på vår egen økonomi i dag og i framtida.

Det er verdifulle ressurser i havet som blir truet ved den forurensning som inntreffer ved en slik ulykke.

I en slik situasjon har vi alle en sterk oppfordring til ikke å miste hodet.

Nå har vi nemlig bruk for det.

Etter en ukes dramatisk og intens kamp mot kreftene

fra jordens indre ser det nå ut til at oljen igjen er under kontroll. Vi føler takknemlighet overfor alle dem som i denne uken har ytt alt de har av evner, krefter og innsats for å bekjempe ulykken og begrense skadevirkningene.

Arbeidet med å redusere skadene fra den oljen som er lekket ut fortsetter for fullt.

Det at ulykken har inntruffet er i seg selv et tilstrekkelig grunnlag for å kunne slå fast at hendelsen vil få

betydning for den videre oljevirkosomhet både på engelsk og norsk side.

Avveininger og beslutninger en her kan komme til å stå overfor vil ha betydelige konsekvenser uansett i hvilken retning de går.

Det er derfor uomgjengelig nødvendig å få alle sider ved hendelsesforløp, årsakssammenheng, sikkerhet og beredskap så nøye som mulig klarlagt.

Det er mer enn noen annen gang nødvendig å treffe beslutningene på et såvidt mulig klart og holdbart grunnlag.

Dette burde være en særlig oppfordring til ansvarlige politikere i landet vårt i dag.

Oljeindustrien ute i havet er kommet for å bli.

Hendelsene de siste dager virker skremmende på mange.

Men ansvarlige politikere og andre med oppgaver på dette feltet kan ikke rømme vekk fra de problemer denne produksjonen skaper.

Ulykken på Ekofisk er en brutal understreking av nødvendigheten av å løse problemene på en bedre måte enn hittil.

Oppgavene på oljefeltene ute i havet er i enda større grad i dag enn tidligere en gigantisk utfordring til det beste i vår skapende teknikk og vitenskap.

Regjeringen har gitt første prioritet til en innsats med det beste som kan skaffes av teknisk og menneskelig materiell for å begrense skadevirkningene av det som har skjedd.

Vi satte videre i verk så raskt som det var mulig en bred undersøkelse av alle sider ved ulykken for å få klarlagt

hva som her har slått feil.

Regjeringen har ikke satt dette arbeidet i gang for å finne fram til syndebukker.

Menneskeofring som middel mot ulykker er metoder som for alltid har vist sin manglende effekt.

Regjeringens hensikt er at alle forhold skal klarlegges slik at vi for fremtiden kan treffe de riktige og rasjonelle beslutninger i forhold til de oppgaver vi her står overfor.

De berørte sider ved vår oljepolitikk vil alle bli prøvd på grunnlag av de erfaringer vi hittil har høstet og det materialet som den pågående brede gransking vil bringe for dagen.

Det gjelder sikkerhetsspørsmålene bredest sett.

Det gjelder også den beredskap som vi var fullt i ferd

med å bygge opp for å verne oss mot eventuelle utslipp av olje.

Ingen prestisjehensyn knyttet verken til virksomheten syd eller nord for den 62 breddegrad skal stå i veien for en slik åpen og fordomsfri vurdering.

Det er Regjeringens hovedoppgave i denne vanskelige situasjonen å gjøre det som er mulig for å verne om vesentlige felles verdier.

Naturlig nok har spørsmålet om ansvar blitt brakt inn i diskusjonen om det som er hendt.

Av mange grunner ville det være ytterst betenkelig om en opphetet partipolitisk debatt skulle overskygge det forhold at de selskaper som opererer i produksjon og virksomhet ute på feltet må ha og har sitt klare ansvar for

virksomheten.

Det ligger imidlertid selvfølgelig også et politisk ansvar i vår oljevirksomhet.

Ingen ansvarlige politikere bør av taktiske eller andre grunner søke å rømme vekk fra dette.

Det er helt unødvendig å minne Regjeringen om det ansvaret den har. Det ansvar kjenner vi.

Vi er også i denne situasjon beredt til å bære dette.

Midt i vanskelighetene er det mer enn noen gang nødvendig å minne hverandre om at uhell og tilbakeslag aldri må ta framtidstroen og arbeidsevnen fra oss.

En alvorlig ulykke til tross, det er ikke tilbakeslag og vanskeligheter som preger framtida for vårt samfunn.

Fortsatt er det de rike mulighetene som ligger som en sterk utfordring i framtida.

Særlig norsk arbeiderbevegelse bør være klar over dette.

Pessimisme, for ikke å si dommedagstro har aldri vært drivkraften i den sosialistiske demokratiske arbeiderbevegelse.

Vi skal nytte disse rike mulighetene gjennom et reelt demokrati bygd på frihet og menneskelig likeverd.

Vi har den historiske oppgave foran oss å forme om et materielt velstandssamfunn, et moderne industrisamfunn bygd på effektivitet og teknologisk nyvinning til å bli et bedre menneskelig og medmenneskelig samfunn.

En grunnleggende forutsetning for dette er at demokratiet

kan bli utviklet så langt at vår tids teknologi reelt skal bli hjelpere for menneskene og ikke herskere over dem.

Demokratiets oppgave er mer enn noen gang et spørsmål om å hindre at økonomi ikke skal styre men styres.

Det er på et slikt grunnlag at Regjeringens politiske hovedmålsettinger for de kommende 4 år fortsatt står urokket.

Vi sikter mot trygghet og gode levekår.

Vi vil legge grunnlag for solidaritet og likeverd.

Vi vil forme en politikk som styrker familie og lokalsamfunn.

Arbeid for alle er et hovedmål.

Vi setter inn et bredt opplegg for å bedre arbeidsmiljø.

Vi må styre en samfunnsutvikling ut fra en for-
svarlig forvaltning av naturressurser og miljø.

Frihet, demokrati og rettssikkerhet er verdier som alltid må forsvares.

Det går bare en veg mot reell trygghet, nemlig gjennom internasjonal solidaritet.

De fleste hadde vel regnet med at den fulle sysselsettingen, arbeide for alle var en situasjon som hadde kommet for å bli.

De siste års tilbakeslag gjennom en dyptgående internasjonal krise har fortalt oss at så ikke er tilfelle.

Vi har fortsatt en situasjon med ca. 5 millioner ledige arbeidere i de vestlige industriland.

Gjennom felles anstrengelser har vi maktet å komme gjennom denne krisen på en bedre måte enn de fleste andre land.

Men vi vet at fortsatt er det usikkerhet som preger det internasjonale økonomiske bildet.

Det er og blir et grunnleggende hovedmål for en rekke av de andre målsettinger vi setter oss i vårt samfunn, stadig slå vakt om den fulle sysselsetting.

På et bredt felt har Regjeringen lagt fram sitt 4-års-program som viser hvordan vi ønsker å løse denne oppgaven.

Det er her avgjørende viktig hvordan vi selv kan forme vår politikk bredest sett mot et slikt mål.

Men det er like viktig at det internasjonale økonomiske system tar til og fungerer igjen på en ny og bedre måte.

Den internasjonale arbeiderbevegelse har her en stor oppgave å løse.

Det er et paradoks at aldri har de vestlige industriland

hatt et bedre produksjonsutstyr enn nå.

Aldri har vi visst så mye om økonomisk planlegging og muligheter til å lede en samfunnsutvikling.

Aldri har vi stått overfor en verden som i større grad trenger de produkter som kan skapes.

Og så har vi altså en situasjon der vi må tilbake til 30-årenes depresjon for å finne like mange ledige hender i Vest-Europa.

Dette er en situasjon vi ikke kan akseptere.

Det er et bevis for livskraften i de vestlige lands arbeiderbevegelser at vi gjennom bl.a. et bredt møte i Oslo for en tid tilbake slo fast som en klar målsetting at den fulle sysselsetting måtte gjenopprettes.

Norsk arbeiderbevegelse vil ta sin del av denne store

arbeidsoppgaven.

I vår tid, i våre samfunn, er retten til et meningsfylt inntektsgivende og trygt arbeid en menneskerett.

Vi har enda en vei å gå før dette målet er nådd.

Men ingen, verken tekniske eller sosialøkonomiske teser, skal kunne stoppe vårt arbeid mot slike mål.

Millioner av arbeidsløse er sannsynligvis den største trusel mot framtiden for vår form for demokrati og samfunnsoppbygging.

Gjennom bl.a. Helsingforsavtalen har en rekke land i verden undertegnet en viljeserklæring til å arbeide for en styrking av menneskerettighetene.

Det aller viktigste ved dette dokumentet er at det opphøyer menneskerettighetene dit de bør være, nemlig en felles arv på tvers av alle landegrenser.

Vi må aldri vike tilbake for noen realistisk fremstøt i vårt eget land og utenfor landets grenser for å gi disse høytidelige erklæringene et reelt innhold for alle.

Utviklingen etter Helsingforsmøtet har med tydelighet understreket at det i kampen for menneskerettighetene selvfølgelig også ligger muligheter for konflikter.

Slik har det alltid vært.

Vi må ikke av den grunn vike tilbake for å hevde klart og utvetydig vårt syn på alle menneskers rett til et liv i reell frihet og trygghet.

I maktblokkenes og masseødeleggelsesvåpnenes tidsalder er imidlertid den grunnleggende trygghetsfølelse en av de viktigste mangler ved innholdet i reelle menneskelige rettigheter.

I store deler av verden er menneskelige rettigheter først vunnet gjennom konflikt og væpnet kamp.

Fortsatt må en bare beklage at det enda er eksempler der det er stor sannsynlighet for at en lignende utvikling er den eneste mulige.

Vi må imidlertid aldri så lenge det finnes fnugg av håp tape troen på at menneskerettigheter skal kunne bli vunnet gjennom opinion,^{ens} makt og gjennom en fredelig kappestrid mellom ulike samfunnssystemer.

Det er i troen på vår samfunnsform, vår form for demokrati og vår kultur at vi skal gå inn i denne fredelige kappestriden.

Men da må vi også fordomsfritt rette blikket innad i våre egne samfunn.

Styrken i disse samfunnene vil bero på vår evne til

reelt å skape frihet, likeverd, sosial utjamning og trygghet for framtida.

Her ligger den største utfordringen til de vestlige land for å berede sitt eget hus.

Her ligger den mest alvorlige oppfordring til å slå arbeidsløshetsspøkelset tilbake.

Det er i god kontakt med det beste i 1. mai-dagens tradisjon at vi i dag reiser dette målet for vårt eget land og til støtte for 5 millioner arbeidsløse i Vest-Europa.